

آمین بالجهر در نماز

دیازینہ: الحاج محمد شاہ پیمان سویدہ

۱۳۹۷

تتبع، نگارش و نوشتہ از:

الحاج امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »

و داکتر صلاح الدین « سعیدی - سعید افغانی »

www.masjed.se

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آمین بالجهر در نماز

کلمه آمین به مد الف و یا امین بر وزن فعیل، اسم فعلی است به معنای (اجابت کن) و یا نزد برخی از لغویین چنین ترجمه شده (باید همین گونه باشد) هنگامی که در زبان عربی می گویی (آمین) برای این آمین گفتن مصدری است و آن (تأمین است) امن یا امن تأمینا که باید به تشدید خوانده شود. (آمین) یعنی بار الها! دعای ما را بپذیر، و ما را به راه راست پایدار گردان.

در بخاری از حضرت عطاء بن ابی رباح (رح) منقول است که: «**الامین دعا**» آمین یک دعا است (بخاری جلد اول صفحه 107) در سنت پیامبر صلی الله علیه وسلم آمین گفتن در نماز جهری، جهری و در نماز سری، سری میباشد.

فضیلت آمین:

آمین یکی از اسباب مهم نابودی گناهان و باعث جلب رحمت الهی است. طوریکه در حدیث روایت شده ابوهریره (رض) آمده است: چون امام آمین می گوید شما نیز آمین بگویید، زیرا کسی که آمینش موافق و هماهنگ با آمین ملائکه شد گناهان پیشین او آمرزیده می شوند (اللؤلؤ والمرجان 1 / 83)

همچنان حضرت ابوهریره (رض) در روایتی دیگری فرمودند: چون امام «غیر المَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ» را می گوید، شما آمین بگویید پس اگر آمین شخصی با قول فرشتگان موافق گشت گناهان پیشین او بخشیده می شوند. (صحیح مسلم، ک صلاة).

آمین گفتن بعد از سوره حمد

در نماز واجب است یا مستحب؟

طبق رأی جمهور علماء گفتن آمین توسط ما مومین و امام بعد از انتهای سوره ی فاتحه مستحب و سنت است نه واجب، و اگر کسی آنرا ترک کند نمازش صحیح است. اما امام ابن حزم آنرا برای مامومین واجب دانسته ولی برای امام و کسی که تنها نماز می خواند مستحب دانسته است.

در حدیثی از وائل بن حجر روایت است: «**كان رسول الله صلى الله عليه وسلم إذا قرأ ولا الضالين قال آمين و رفع بها صوته**» (پیامبر صلی الله علیه وسلم وقتی که **ولا الضالين** را می خواند، با صدای بلند می گفت: آمین) (ترمذی (248)).

و از ابوهریره روایت است که پیامبر صلی الله علیه وسلم فرمود: «**إذا أمن الإمام فأمنوا، فإن من وافق تأمينه تأمين الملائكة غفر له ما تقدم من ذنبه**» (وقتی امام آمین گفت شما هم آمین بگویید چون کسی که آمین گفتنش همزمان با آمین گفتن ملائکه باشد گناهان (صغیره) پیشینش بخشوده می شود). (متفق علیه)

پس برای هر نمازگزاری امام یا ماموم یا منفرد باشد، سنت است که بعد از قرائت فاتحه، آمین بگوید. در نمازهای جهری (اشکارا) که همراه جماعت است آنرا با صدای بلند و در نمازهای سری آن را با صدای آهسته گفت.

یادداشت:

«آمین» با الف کوتاه یا کشیده و میم مخفف جزء فاتحه نیست، بلکه دعائی است بمعنی «خدایا از ما بپذیر».

در بخاری آمده که ابن شهاب گفت: پیامبر صلی الله علیه وسلم می‌گفت: «آمین». عطاء گفته است: آمین دعا است.

ابن الزبیر و کسانی که در پشت سر وی نماز می‌گزارند، آمین گفتند تا اینکه طنین آن در مسجد بلند شد. و نافع گفته است: «ابن عمر آن را ترک نمی‌کرد، و مردم را به گفتن آن تشویق می‌نمود و از وی در این باره روایتی شنیده‌ام».

آمین بالجهر:

مسأله آمین بالجهر يك از موضعاتی اختلافی در بین علماء است ائمه ثلاثه هر یک (امام شافعی امام مالك و امام أحمد رحمهم الله) بر این رای اند که آمین بالجهر در احادیث صحیحه از پیامبر صلی الله علیه وسلم به اثبات رسیده است، اگر خوانندگان محترم ما متوجه شده باشند و همین حالا در حرمین شریفین هم این عمل جاری است، و در نماز جماعت پنج گانه آمین بالجهر خوانده میشود.

ولی پیروان امام ابوحنیفه (رحمه الله) در این مورد با ائمه ثلاثه مختلف رای اند و استدلال می‌آورند که آمین بالجهر را در نماز قبول ندارند و در کشور ما افغانستان در برخی از اوقات دیده شده که حتی مسلمانان با حساسیت در مورد این مسأله برخورد مینمایند.

سنت صحیح همین است که در نمازهای خفیه (ظهر و عصر) امام و ماموم هر دو بعد از انتهای قرائت فاتحه، بصورت خفیه آمین گویند، و در نمازهای جهریه (صبح و مغرب و عشاء) هم امام و هم مامومین بصورت جهریه آمین گویند. زیرا در احادیث صحیح ثابت شده که پیامبر صلی الله علیه وسلم هر گاه خواندن فاتحه را به پایان می‌برد «آمین» می‌گفت و صدایش را هم بلند می‌کرد و می‌کشید. (بخاری در «جزء القراءة» و ابوداود با سند صحیح آنرا روایت فرموده اند).

احادیثی وارده در مورد آمین بالجهر:

اول:

حدیثی از: «عن وائل بن حجر رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم إذا قرأ «ولا الضالین» قال آمین رفع بها صوته» (رواه ابو داود حدیث شماره 928) (وائل بن حجر روایت می‌کند که رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم وقتی که «ولا الضالین» می‌گفتند با صدای بلند آمین می‌گفتند).

ایشان اقتدا کنندگان را نیز به گفتن آمین سفارش می‌نمود و می‌فرمود: «إِذَا أَمَّنَ الْإِمَامُ فَأَمَّنُوا، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تُؤْمِنُ، فَمَنْ وَافَقَ تَأْمِينَهُ تَأْمِينَتِ الْمَلَائِكَةِ». (بخاری (780)).

یعنی: «هر گاه امام آمین گفت شما نیز آمین بگویید. کسی که آمین گفتن وی با آمین گفتن فرشتگان».

دوم :

حدیثی از : « عن ابی هریره رضی الله عنه قال کان رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم إذا فرغ من قراءة ام القرآن رفع صوته و قال آمین » (سنن دار قطنی جلد اول 127) (از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم وقتی که از قراءه ام القرآن فارغ میشدند با صدای بلند آمین میگفتند و امام حاکم این حدیث را صحیح گفته اند .

سوم :

حدیثی از «عن ابی هریره رضی الله عنه قال : « إذا أمّن الإمام فأمنوا فانه من وافق تأمینه تأمین الملائكة غفرله ما تقدم من ذنبه » (صحیح بخاری حدیثی شماره 781) (ابوهریره رضی الله عنه می گوید: هنگامی که امام آمین گفت شما نیز آمین بگوئید، زیرا آمین هرکسی که با آمین فرشتگان موافق باشد، گناهان گذشته اش آمرزیده میشود. در شرح این حدیث امام قسطلانی میفرماید: « فإن قلت من این یؤخذ الجهر من الحدیث؟ أجبب بأنه لولم یکن التأمین مسموعاً للمأموم لم یعلم به وقد علق تأمینه بتأ مینه » (شیخ امام قسطلانی فی شرح البخاری جلد اول صفحه 64 طبع مصر)

اگر بگویی از کجای این حدیث آمین بالجهر ثابت میشود ؟ در جواب میگوئیم تا زمانی که آمین امام شنیده نشود دانسته نمیشود تا موافقش باشد، به همین خاطر آمین مقتدی را معلق با آمین امام کرد.

و خود امام بخاری از این حدیث چنین استنباط کرده اند به همین خاطر در کتاب خویش باب مستقلی بنام « باب جهر المأموم بالتأمین » را نگاشته اند .

و به همین خاطر صحابه کرام در نماز های خود آمین بالجهر میگفتند ، وچنانکه امام عطا استاد امام ابو حنیفه رحمهم الله میفرماید: « قال ادركت ماتین من اصحاب رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم فی هذا المسجد (یعنی المسجد الحرام) إذا قال الإمام و لا الضالین رفعوا اصواتهم بآمین » (مرقاة 530/1 بحواله سنن بیهقی 59/2)

امام عطاء تابعی میفرماید :

که من در مسجد الحرام دو صد صحابی رسول الله صلی الله علیه وسلم را دیده ام که وقتی که امام می گفت: « و لا الضالین » ایشان با آواز بلند « آمین » میگفتند.

عبد الحق دهلوی محدث حنفی می فرماید :

رسول الله صلی علیه وسلم در آخر سوره فاتحه آمین می گفت، البته در نماز جهری بجهر و در نماز سری بخفیه و مقتدیان نیز موافقت آمین می گفتند، و در جهر بتأمین در نماز جهری احادیث واقع شده . (مدارج النبوة (فارسی) 401/1)

نیز نامبرده در جای دیگر می فرماید: « احادیث در جانب جهر بیشتر و صحیح تر آمده » (اشعة اللمعات شرح مشکاة (فارسی) 409/1)

عبدالحی لکهنوی می فرماید: « و الإنصاف أن الجهر قوى من حيث الدليل » (التعليق الممجد 105) (یعنی انصافاً آمین بالجهر از روی دلیل قوی تر است.)
و در جای دیگر می فرماید: « قد ثبت الجهر عن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم بأسانيد متعددة يقوى بعضها بعضاً، في سنن ابن ماجه و النسائي و ابى داوود و جامع الترمذی و صحيح ابن حبان و كتاب الأم للشافعي و غيرها و لهذا اشار بعض اصحابنا كابن الهمام في فتح القدير و تلميذه ابن امير الحاج في حلية المحلى شرح منية المصلى إلى قوة روايته » (عمدة الرعاية 167/1)

آمین بالجهر از رسول الله صلى الله عليه وسلم با اسانید متعدد ثابت است که بعضشان بعض دیگر را قوی می کند، (و این روایت) در سنن ابن ماجه و نسائی و ابو داوود و ترمذی و صحیح ابن حبان و کتاب الأم امام شافعی و غیره آمده، به همین خاطر بعضی از علمای احناف مانند ابن همام در فتح القدير و شاگردش ابن امیرالحاج در حلیة المحلی شرح منیة المصلى بقوت روایتش اشاره کرده اند.

نیز در جای دیگر نوشته اند: « فوجدنا بعد التأمل والإمعان القول بالجهر بالأمین هو الأصح لكونه مطابقاً لما روى عن سيد بنى عدنان و رواية الخفض عنه صلى الله عليه وآله وسلم ضعيفة لا توازي روايات الجهر و لو صحت و جب أن تحمل على عدم القرع العنيف كما اشار إليه ابن الهمام و اى ضرورة داعية إلى حمل رواية الجهر على بعض الأحيان او الجهر للتعليم مع عدم ورود شىء من ذلك فى رواية و القول بأنه كان فى ابتداء الأمر ضعيف لأن الحاكم قد صححه من رواية وائل بن حجر و هو إنما أسلم فى اواخر الأمر كما ذكره ابن حجر فى فتح البارى، و اما اثر ابراهيم النخعي و نحوه، فلا توازي الروايات المرفوعة » (السعاية فى كشف ما فى شرح الوقاية 176/2)

(ما بعد از تأمل و تفکر دریافتیم که آمین بالجهر صحیح تر است چون مطابق با آنچه از سید بنی عدنان (یعنی رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم) روایت شده بود، و روایت آمین بالسر از رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ضعیف است، و روایات آمین بالجهر را نمی تواند مقابله کند، و اگر (روایات خفض) صحیح باشد واجب است که بر بسیار بلند کردن آواز حمل شود، چنانکه علامه ابن همام اشاره کرده اند، و چه ضرورت است که روایات آمین بالجهر را بر بعضی اوقات (گاهی) و یا بر تعلیم حمل کنیم، چون هیچ دلیلی بر این نیست، و اینکه می گویند، این در اول امر بود (بعد منسوخ شد) ضعیف است، چون حاکم روایت آمین بالجهر را از وائل بن حجر صحیح گفته اند، و این صحابی در آخر عمر رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم ایمان آورده اند و چنانکه ابن حجر در فتح الباری ذکر کرده اند. و آثاری که از ابراهیم نخعی و غیره (در آمین بالسر) روایت شده روایات مربوطه را مقابله نمی کنند.)

وسراج أحمد حنفی می فرماید:

« و احادیث در جانب جهر بیشتر و صحیح تر آمده است » (مجموعه شروح أربعه جامع ترمذی (زبان فارسی) 272/1)

رشید أحمد گنگوهی می فرماید:

در باب آمین از هر دو طرف حدیث صحیح موجود است، و در این مسأله دو قول است،

یکی **آمین بالجهر** را اولی می داند، و قول دوم **سری** را بهتر می دانند، در اصل در سنت بودن آمین، هر دو گروه متفق اند، بعضی از مجتهدین این قول را راجح و اولی قرار داده اند (یعنی دومی را)، لهذا هر دو صحیح هستند و هر دو از تقریر رسول الله صلی الله علیه وسلم و عمل صحابه ثابت هستند.

از سخنان گنگوهی صاحب به صراحت معلوم شد که **آمین بالجهر** از احادیث صحیح ثابت است و فقط فریقین در اولویت تنازع دارند و عمل صحابه هم بر آمین بالجهر بود (ذلك ما كنا نبغ) مقصد ما هم ثابت کردن همین (**آمین بالجهر**) بود. حالا صحیح قرار دادن گنگوهی صاحب احادیث آمین بالسری را، فقط رأی شخصی خودش هست، و گرنه از طریق محدثین و ائمه جرح و تعدیل آمین بالسری حتی يك حدیث صحیح هم ندارد، و علمای محقق احناف هم این را تسلیم می کنند.

چنانکه اسماعیل دهلوی رحمه الله می فرمایند: « و كذا يظهر بعد التعمق في الروايات والتحقيق أن الجهر بالتأمين أولى من خفضه لأن رواية جهره أكثر و أوضح من خفضه » (تنوير العینین 42)

بعد از تأمل و تفکر و تحقیق در روایات ثابت می شود که آمین بالجهر اولی تر است از آمین بالسری، چون روایات آمین بالجهر اکثر و واضح تر است از روایات بالسری. پس هر مسلمان باید بر سنت رسول الله صلی الله علیه وآله وسلم عمل کند و بر عاملین بر سنت رسول الله صلی الله علیه وسلم حسد و کینه نداشته باشد، بلکه آنها را عامل به سنت بداند، و از وجود آنها خوشحال باشند و گرنه کسانی که از این سنت ناراحت و اذیت می شوند و بر عاملین بالجهر حسد می ورزند به مصداق حدیث رسول الله صلی الله علیه وسلم در زمره یهودیها شامل می شوند. و آن حدیث به شرح ذیل است:

« عن عائشة رضي الله عنها قالت: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم ما حسدكم اليهود على شيء ما حسدكم على السلام والتأمين » (سنن ابن ماجه برقم 856) (از عائشه رضي الله عنها روایت است که رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمودند: یهود بر هیچ عمل شما اینقدر حسد نمی کنند که بر سلام و آمین شما حسادت می ورزند.)

علامه سندهی حنفی شارح ابن ماجه درباره این حدیث می فرمایند:

« هذا اسناد صحيح و رجاله ثقات احتج المسلم بجميع رواته » (حاشیه ابن ماجه در شرح حدیث رقم 856) یعنی این سند صحیح است و رجال این سند همه ثقه و معتبر هستند، و امام مسلم تمام این راویان را حجت قرار داده.

این واضح است که سلام **بالجهر** است، پس آمین هم باید همین طور لازماً بالجهر باشد، چون حسد بدون شنیدن غیر ممکن است، پس این حدیث يك دلیل بزرگی برای آمین بالجهر است، و مسلمان باید از خصلت یهودی و تشابه به یهودیان اجتناب و دوری کند. و در صحیح بخاری آمده:

قَالَ عَطَاءٌ: «آمِينَ دُعَاءٌ» أَمَّنَ ابْنُ الزُّبَيْرِ: وَمَنْ وَرَاءَهُ حَتَّىٰ إِنَّ لِلْمَسْجِدِ لَلْجَنَّةَ .. وَقَالَ نَافِعٌ: «كَانَ ابْنُ عُمَرَ لَا يَدْعُهُ وَيَحْضُهُمْ وَسَمِعْتُ مِنْهُ فِي ذَلِكَ خَيْرًا»

یعنی: عطاء گفته است: **آمین دعا است.** ابن الزبیر و کسانی که در پشت سر وی نماز می گزارند، آمین گفتند تا اینکه طنین آن در مسجد بلند شد.

و نافع گفته است: «ابن عمر آن را ترک نمی‌کرد، و مردم را به گفتن آن تشویق می‌نمود و از وی در این باره روایتی شنیده‌ام».

از این سخن که: (حَتَّىٰ إِنَّ لِلْمَسْجِدِ لَلْجَنَّةَ : تا اینکه طنین آن در مسجد بلند شد) می‌توان فهمید که صحابه رضی الله عنهم در نمازهای خود با صدای بلند آمین می‌گفتند. همچنین اثر دیگری از ابوهریره رضی الله عنه ثابت شده که او هنگامی که پشت سر مروان بن حکم نماز می‌خواند، آمین می‌گفت و آنرا می‌کشید.

چنانکه بیهقی از ابورافع روایت کرده که او گفت: «فکان إذا قال مروان: «ولا الضالین» قال أبوهریره: آمین یمد بها صوته، وقال: إذا وافق تأمین أهل الأرض تأمین أهل السماء غفر لهم». بیهقی (2 / 59) وقال البانی: إسناده صحیح.

یعنی: «.. بعد از آنکه مروان می‌گفت: «ولا الضالین» ابوهریره نیز می‌گفت: آمین و آنرا می‌کشید، و می‌گفت: هرگاه آمین گفتن اهل زمین با اهل آسمان یکی شود برای آنها دعای مغفرت کنند».

و اینکه ابورافع می‌گوید: (ابوهریره رضی الله عنه آمین می‌گفت و آنرا می‌کشید) دلیل بر اینست که ابوهریره رضی الله عنه با صدای بلند آمین گفته، زیرا اگر بصورت خفی می‌گفت آنرا نمی‌شنید.

شیخ ابن عثیمین رحمه الله نیز می‌فرماید :

«هرگاه فاتحه تمام شد، گفته شود: آمین، هم در نماز سریه (خفیه) و هم جهریه، اما در نماز خفیه نباید با صدای بلند آمین گفت، بلکه در نماز جهریه باید آمین را با صدای بلند گفت». «لقاءات الباب المفتوح» (3/488).

آمین گفتن هماهنگ با امام :

آمین گفتن با لجهر توسط مقتدای ها باید هماهنگ با آمین گفتن امام باشد ، ولی در برخی از اوقات دیده میشود که برخی از نمازگزاران قبل از اینکه امام بعد از قرائت فاتحه شروع به آمین گفتن کند، آمین می‌گویند، ولی قول صحیح اینست که مقتدی ها آمین گفتن خویش را با امام هماهنگ سازند ،نباید قبل ویا بعد از آن آمین بگویند ، بناً کوشش بعمل آرند تا آمین شان توأم باآمین امام باشد .

از نعیم مجمر روایت شده است که گفته است: پشت سر ابوهریره نماز گزاردم، که گفت: «بسم الله الرحمن الرحيم» سپس سوره فاتحه را تا «ولا الضالین» خواند. سپس گفت:

آمین، و نماز گزارا نیز (همراه او) گفتند آمین، سپس ابوهریره بعد از سلام دادن نماز گفت: سوگند بدان کسی که جانم در دست اوست نمازم از نماز همه به نماز پیامبر صلی الله علیه وسلم شبیه‌تر است. بخاری آن را بدون سند ذکر کرده، و نسائی و ابن خزیمه و ابن حبان و ابن السراج آن را روایت کرده‌اند.

یادداشت ضروری:

سنت اینست که آمین با حالت کشیده و مد دار گفته شود.

پیروان مذهب شافعی وحنابله درموردآمین بالجهر:

پیروان مذاهب امام شافعی و امام حنبل بدین باور اند که : آمین گفتن بعد از فاتحه در

تمامی رکعت‌های نمازهای سربیه (خفیه) باید سربیه گفته شود، و در رکعت اول و دوم از نمازهای جهریه نیز باید جهریه گفته شود، چه برای امام یا ماموم..

امام ابن قدامه می فرماید :

امام ابن قدامه که از جمله پیروان مذهب حنبلی است می فرماید : « سنت است که امام و ماموم در قرائت جهری، آمین را جهر گویند، و در قرائت خفی آنرا خفیه خوانند. »
« المغنی » (162/2).

و امام نووی :

امام نووی که از جمله پیروان مذهب شافعی می باشد می فرماید : « اگر نماز سربیه باشد، هم امام و ماموم باید آمین را به نشانه همراهی با قرائت، خفیه بگویند، و اگر نماز جهریه باشد و قرائت بصورت جهریه خوانده شود، برای ماموم مستحب است که آمین را بصورت جهری (با صدای بلند) بگوید و در این مسئله اختلافی (مابین علما) نیست. »
« المجموع » (371/3).

پیروان مذهب مالکی در مورد آمین بالجهر :

پیروان مذهب مالکی ها می فرمایند که : گفتن آمین تنها برای ماموم و منفرد مندوب است، ولی امام تنها در نمازهای سربیه باید بصورت خفی آمین بگوید. و مامومین نیز در نمازهای جهریه بعد از پایان قرائت امام با صدای بلند آمین بگویند، اما امام نه بصورت سری و نه جهری نباید آمین گوید.

پیروان مذهب حنفی در مورد آمین بالجهر :

طوریکه در فوق هم یاد اور شدیم ، پیروان مذهب حنفی می گویند که : (آمین) بعد از سوره فاتحه باید خفیه خوانده شود نه به جهر.

استدلال پیروان مذهب حنفی :

استدلال اول :

اولین استدلال شان حدیثی است که آنرا ابن مسعود رضی الله عنه از پیامبر صلی الله علیه و سلم روایت کرده است : « اربع یخفیهن الامام و ذکر من جملتها التعوذ و التسمیه و آمین. »

استدلال دوم :

استدلال دوم پیروان مذهب امام ابوحنیفه اینست که : کلمه « آمین » دعاء است لذا بنا به فرموده خداوند متعال، « ادعوا ربکم تضرعا و خفیه » ، بهتر است که « آمین » به صورت خفیه گفته شود.

امام ابو حنیفه حدیثی را که امام شافعی رحمه الله تعالی بر آن استدلال نموده ، میگوید آن حدیث برای تعلیم بود یعنی پیامبر اکرم صلی الله علیه و سلم به جهت تعلیم و آموزش آن به اصحاب، به صورت جهر و بلند قرائت کرده اند.

(خواننده محترم غرض معلومات مزید در مورد استدلال امام صاحب ابوحنیفه ، میتوانید به کتاب «الهدایة فی شرح البدایة جلد 1 صفحه 105 » مراجعه فرمائید.)

آمین بجهر توسط زنان :

در مورد آمین گفتن زنان در نماز جماعت باید گفت که : اگر زنان در حضور محارم نماز بخوانند، و نامحرمی در آنجا حضور نداشته باشد ، زنان میتوانند و برای شان جایز است که با صدای بلند و آمین بالجهر نمایند ، اما در نزد موجودیت نامحرم اینکاربرایش جایز نیست، زیرا ممکن است این عمل موجب فتنه در قلب شود.

شیخ صالح فوزان عالم شهیر جهان اسلام در جواب سوالی که آیا زن میتواند در نماز های جهری با جهر قرائت نماید : فرمودند :

«برای زن مستحب است قرائت نماز فرض یا نافله (آنهایی که جهریه هستند) را بصورت جهری تلاوت کند، بشرطیکه مردی بیگانه صدایش را نشوند که موجب فتنه در او شود، پس هرگاه در مکانی باشد که مرد بیگانه ای صدایش را نشنود، و در نماز شب باشد، می تواند با صدای بلند قرائت کند، مگر آنکه جهری خواندن موجب تشویش دیگران شود که در آنصورت بصورت سریه بخواند، اما در نماز روز قرائت را خفیه بخواند، زیرا نماز روز سریه است. جهر خواندن نماز روز مستحب نیست، چونکه مخالف با سنت است.» **پایان**